

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 31CoKR/6/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116214089
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Vyskočová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2116214089.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Andrey Vyskočovej a sudcov JUDr. Pavla Lacza a Mgr. Michala Novotného v sporovej veci žalobcu: I & R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k. s., IČO: 36 865 265, Šoltésovej 2, Bratislava, ako správca úpadcu: HanSpa Medica, spol. s r. o., IČO: 44 946 911, Robotnícka 57/19, Senica, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Pavol Kollár, s.r.o., Bratislava, proti žalovanému: Ing. Mgr. Y. Q., nar. XX. U. XXXX, H. XX/XX, X., zastúpenému: JUDr. Jozef Herbulák, advokát, Trenčín, o odporovanie (neúčinnosť) právneho úkonu a 3.726 € s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 23 Cbi 9/2016-133 z 26. apríla 2017 takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok sa zrušuje a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal neúčinnosti právnych úkonov - plnení vyplatených úpadcom žalovanému od mája 2012 do januára 2013 v celkovej výške 3.726 € a zároveň zaplatenia tejto sumy, a II. priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči úpadcovi. Vyšiel z nesporného zistenia, že úpadca tieto prevody v prospech žalovaného urobil, ich okolnosti však bližšie neskúmal. Právne uzavrel, že odporovať možno len právnym úkonom v zmysle § 34 Obč. zák., nie iným konaniam. Reálne plnenie zmluvy (prevody peňazí) nie je právnym úkonom, iba faktická činnosť, ktorou sa právny úkon (zmluva) realizuje. Plnenie nenapĺňa pojmové znaky právneho úkonu, preto ho nemožno napadnúť odporovaním podľa § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.

2. Včas podaným odvolaním sa žalobca domáha zmeny tohto rozsudku tak, že sa žalobe vyhovie v celom rozsahu. Poukázal na to, že aj plnenie peňažným prostriedkom s úmyslom plniť dlh je právnym úkonom v zmysle § 34 Obč. zák. V prerokovanej veci pritom žalobca napadol práve takéto úkony, ktorými úpadca plnil záväzky z pracovnej zmluvy. Okrem toho namietol, že § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. výslovne uvádza plnenie za zvýhodňujúci úkon.

3. Žalovaný vo vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť. Bližšie sa venoval okolnostiam jednotlivých prevodov a popieral svoj úmysel ukrátiť veriteľa M.. Názor súdu prvej inštancie, že predmetom odporovania nemôže byť plnenie dlhu, považoval za správny, a žalobca neodlišuje právny úkon od faktickej činnosti. Pritom sám zákon č. 7/2005 Z. z. v § 57 ods. 3 rozlišuje medzi právnym úkonom a nárokom.

4. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd po zistení, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou proti rozsudku (§ 355 ods. 1 C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

5. V prerokúvanej veci podľa obsahu žaloby žalobca ako správca podstaty úpadcu odporuje právnym úkonom úpadcu, konkrétne bezhotovostným prevodom peňažných prostriedkov v prospech žalovaného urobeným v presne označené dni v presne označenej výške. Žalovaného pritom považuje za spriaznenú osobu úpadcu, pretože bol jeho konateľom. Žalobca pritom akceptoval, že tieto plnenia sa diali na základe určitej v žalobe bližšie neoznačenej zmluvy, ktorej samotnej obsah však neodporoval. Odporoval len týmito plneniami v podstate preto, že zvýhodňovali žalovaného ako jedného z veriteľov spoločnosti pred iným veriteľom - W. M., ktorý mal v čase týchto plnení takisto voči spoločnosti splatnú pohľadávku.

6. Podľa § 57 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. sú právne úkony týkajúce sa majetku dlžníka voči veriteľom v konkurze neúčinné, ak im správca alebo veriteľ prihlásenej pohľadávky podľa tohto zákona odporuje. So súdom prvej inštancie možno súhlasiť potiaľ, že predmetom odporovania môžu byť len právne úkony tak, ako ich vymedzuje zákon č. 7/2005 Z. z. Súd prvej inštancie pritom v dvoch odsekoch svojho rozsudku obsiahlo teoreticky analyzuje znaky právneho úkonu a vysvetľuje, prečo tieto znaky nemá reálne plnenie záväzkov. Podľa názoru odvolacieho súdu však súd prvej inštancie pri svojom teoretickom expozé celkom prehliadol jasné znenie § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. Podľa tohto ustanovenia je totiž zvýhodňujúcim právnym úkonom právný úkon, ktorým dlžník úplne alebo sčasti splnil peňažnú pohľadávku. Cit. ustanovenie teda samo definuje pojem zvýhodňujúceho úkonu a za taký považuje aj plnenie peňažnej pohľadávky. Vzhľadom na takto jasne formulované zákonné ustanovenie je celé teoretické expozé v napadnutom rozsudku zbytočné, pretože práve analyzuje a rieši otázku, ktorú už výslovne vyriešil sám zákon. Plnenie (teda aj platenie) existujúceho záväzku zo strany dlžníka (úpadcu) teda môže napĺňať definíciu zvýhodňujúceho právneho úkonu v zmysle § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., takže takéto plnenie môže byť spôsobilým predmetom odporovania. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

7. V dôsledku tohto nesprávneho názoru sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal meritom veci, teda skúmaním, či skutočne sú naplnené hmotnoprávne podmienky odporovania v zmysle § 59 resp. § 60 zákona č. 7/2005 Z. z. Preto nevykonal ani žiadne ďalšie navrhnuté dokazovanie, ktorého vykonanie v odvolacom konaní nie je účelné. Preto odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. c) C. s. p. napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 C. s. p.). Súd prvej inštancie bude v ďalšom konaní viazaný vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 C. s. p.).

8. V ďalšom konaní súd vykoná dokazovanie navrhnuté stranami na preukázanie toho, že plnenia označené v žalobe poskytnuté úpadcom v prospech žalovaného sú odporovateľnými právnymi úkonmi. Na základe toho sa potom bude zaoberať tým, či sú naplnené podmienky § 59 a § 60 zákona č. 7/2005 Z. z. V súvislosti s tým odvolací súd upozorňuje na to, že tieto skutkové podstaty odporovania nie sú vzájomne vo vzťahu alternatívy, ale vo vzťahu špeciality. Zo znenia § 60 ods. 1 cit. zák. vyplýva, že ukracujúcim úkonom je úkon, ktorým dlžník ukrátil svojich veriteľov. Je však zrejmé, že ak dlžník splnil záväzok voči jednému veriteľovi a záväzky voči ostatným nespĺnil, viedlo by to vždy k ukráteniu tých veriteľov, voči ktorým dlžník nespĺnil svoje záväzky; to isté platí, ak by dohodol úpravu alebo nahradenie záväzku, zabezpečil ho a pod. Potom by ale plneniu záväzku, takejto dohode, zabezpečeniu a pod. bolo vždy možné odporovať cez § 60 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., v dôsledku čoho by § 59 cit. zák. musel byť zbytočný. Napriek tomu je ale zrejmé, že ho zákonodarcu upravil osobitne, pričom ho dokonca viaže na špecifické podmienky (§ 59 ods. 3 a jedno, resp. trojročná lehota v ods. 4 v porovnaní s päťročnou lehotou v § 60 ods. 3 cit. zák.). Vzhľadom na to je zrejmé, že medzi ustanoveniami § 59 a § 60 musí existovať pomer špeciality, resp. § 59 musí mať iný vecný rozsah než § 60. Podľa odvolacieho súdu zo znenia § 60 ods. 1 cit. zák. vyplýva, že ukracujúcim úkonom musí byť úkon, ktorým dlžník ukrátil svojich veriteľov ako celok, teda nikoho z nich nezvýhodnil pred iným veriteľom. Naopak, zo znenia § 59 ods. 1 vyplýva, že zvýhodňujúci úkon je úkon urobený práve v prospech jedného z veriteľov dlžníka, ktorým dochádza k zvýhodneniu tohto veriteľa pred inými.

9. Z toho možno vyvodit' predovšetkým to, že ukracujúcim úkonom podľa § 60 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. je zásadne právny úkon, ktorý zakladá záväzok dlžníka, teda ktorým sa k existujúcim veriteľom dlžníka pridáva nový veriteľ, ktorý logicky ukracuje existujúcich veriteľov. Naopak, zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. predpokladá existenciu riadneho záväzku, ktorý dlžník splní (alebo inak ho zmení niektorým zo spôsobov uvedených v cit. ustanovení), čím poskytne jednému veriteľovi výhodu pred inými. Z toho potom možno vyvodit', že úkonom, ktorým sa záväzky dlžníka zakladajú, nemožno zásadne odporovať podľa § 59 cit. zák., ale podľa § 60 cit. zák. (eventuálne §

58 a § 61, ktoré však v prerokúvanej veci už podľa žaloby neprichádzajú do úvahy). Naopak, ak sa neodporuje úkonu, ktorým sa záväzok založil, ale úkonu, ktorým sa takýto záväzok splnil, prípadne zmenil, zabezpečil a pod., možno mu odporovať len podľa § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. Takýto úkon totiž neukracuje veriteľov dlžníka ako celok, pretože minimálne jedného z nich zvýhodňuje (toho, komu dlžník záväzok splní, zmení, zabezpečí a pod.). V prerokúvanej veci žalobca už v žalobe prednáša, že neodporuje samotnému úkonu, na základe ktorého úpadcovi vznikla povinnosť vyplácať žalovanému sporné sumy (dohoda o pracovnej činnosti zo 7. februára 2012), ale len týmto výplátám. Žalobca teda nespochybňuje, že žalovaný bol na základe uvedenej dohody o pracovnej činnosti veriteľom úpadcu, tvrdí však, že jeho pohľadávky úpadca splnil v rozpore s § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., čím žalovaného zvýhodnil. Podľa toho, čo bolo uvedené v predošlom výklade, ale potom neprichádza do úvahy posudzovanie odporovacieho práva podľa § 60 cit. zák., ale len podľa § 59 ods. 1 cit. zák., ktorý ako lex specialis upravuje práve odporovanie plneniu záväzku voči jednému z viacerých veriteľov dlžníka.

10. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude zaoberať sa tým, či v prerokúvanej veci sú naplnené podmienky § 59 ods. 3 a 4 Obč. zák., teda či tieto úkony boli urobené v určených lehotách a či úpadca bol v úpadku alebo či spôsobili úpadok. Žalovaný bol pritom v čase urobenia týchto úkonov (9. mája 2012 až 29. januára 2013) konateľom úpadcu, teda jeho štatutárnym orgánom (§ 133 ods. 1 Obchodného zákonníka). Ako štatutárny orgán bol pritom podľa § 9 ods. 1 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. spriaznenou osobou úpadcu, v dôsledku čoho sa podľa § 59 ods. 3 cit. zák. predpokladá, že v čase sporných úkonov bol úpadca v úpadku, ak sa nepreukáže opak. Toto ustanovenie tak zakladá vyvrátenú domnienku, ktorú treba v konaní považovať za pravdivú, pokiaľ nevyjde najavo opak (§ 192 C. s. p.). Dôkazné bremeno na preukázanie opaku zaťažuje žalovaného, pretože je v jeho záujme dokázať, že úpadca nebol v úpadku. Takéto dôkazné bremeno je však veľmi ťažké, pretože sa ním v podstate žiada od žalovaného dokázať neexistenciu určitej skutočnosti, čo dokázať nie je možné. Preto v týchto prípadoch prichádzajú do úvahy v zásade len nepriame dôkazy nasvedčujúce tomu, že úpadok dlžníka neexistoval. Povinnosťou súdu je tak s osobitnou starostlivosťou hodnotiť tieto dôkazy jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti tak, aby dospel k správne skutkovému záveru o existencii úpadku úpadcu.

11. Súd prvej inštancie sa bude v ďalšom konaní zaoberať tiež obranou žalovaného proti pravdivosti predložených listín. Žalobca totiž existenciu iného záväzku dlžníka preukazoval zmluvou o pôžičke údajne z 1. októbra 2009 medzi úpadcom ako dlžníkom a Ing. W. M. ako veriteľom. Táto zmluva (predložená navyše len v kópii) je len tzv. súkromnou listinou, o ktorej dôkaznej sile zákon nič neustanovuje (§ 205 C. s. p. a contrario). Ide teda o obyčajnú súkromnú listinu. Podľa judikatúry pritom platí, že ak (proti)strana popiera pravosť súkromnej listiny (neoverenej fotokópie), leží dôkazné bremeno ohľadne pravosti, ale aj pravdivosti listiny na tej strane, ktorý zo skutočností v listine uvedených vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky (porov. uzn. NS SR sp. zn. 4 Cdo 13/2009). Žalovaný v prerokúvanej veci poprel pravdivosť predloženej súkromnej listiny v časti dátumu jej podpisu s pomerne dôveryhodným odôvodnením, že bolo fyzicky nemožné v daný deň použiť práve tú pečať spoločnosti, ktorej odtlačok sa na predloženej listine nachádza, pretože takáto pečať mohla fyzicky existovať až približne mesiac po údajnom dátume podpisu tejto listiny. Bolo potom ale povinnosťou žalobcu navrhnúť dôkazy na preukázanie, že táto listina bola skutočne podpísaná v daný deň, teda že bola podpísaná skôr než mala byť pôžička v nej uvedená splatná (1. januára 2012, čl. II ods. 1). Inak povedané, bolo povinnosťou žalobcu dokázať, že táto listina s týmto obsahom nebola antidatovaná takým spôsobom, aby navonok preukázala existenciu splatného záväzku úpadcu voči Ing. W. M. v čase, kedy úpadca žalovanému poukazoval sporné platby. Dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje žalobcu, pretože tu nejde o vyvrátenie existencie úpadku v zmysle § 59 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z., ale o dôkaz naplnenia znaku skutkovej podstaty zvýhodňujúceho úkonu podľa § 59 ods. 1 cit. zák., teda neoprávnené zvýhodnenie jedného veriteľa (žalovaného) pred iným veriteľom (Ing. M.). Je totiž zrejmé, že ak by v čase sporných výplát nemal Ing. M. splatnú pohľadávku, žalovaný ich však mal, nebolo by možné bez ďalšieho prijať záver o zvýhodňujúcom charaktere týchto platieb.

12. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní nesmie ponechať bez povšimnutia ani okolnosť, že tak zmluvu o pôžičke, ako aj uznanie záväzku z nej z 28. mája 2012 (od ktorého sa odvíja predĺženie premlčacej doby) podpísal Ing. M. za seba, ako aj za úpadcu ako jeho konateľ. Aktuálna judikatúra (porov. rozhodnutia NS SR sp. zn. 4 Cdo 177/2009, 4 M Cd 6/2009, 2 Cdo 223/2016) totiž pripúšťa, že aj na konanie štatutárných orgánov možno analogicky použiť úpravu § 22 ods. 2 Obč. zák., podľa ktorého zastupovať nemôže ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Okrem toho Ing. M. ako spoločník

úpadcu bol v zmysle § 9 ods. 1 písm. b) v spojení s ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. tiež spriaznenou osobou úpadcu, v dôsledku čoho by sa jeho pohľadávka z uvedenej pôžičky mala uspokojovať tak isto ako podriadená pohľadávka v zmysle § 95 ods. 3 cit. zák. To môže mať relevanciu pri posudzovaní tzv. konkrétneho ukrátenia prihlásenej pohľadávky podľa § 57 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z., ktoré je všeobecným predpokladom úspechu každej odporovacej žaloby.

13. Súd prvej inštancie sa žiadnou z vyššie uvedených okolností nezaoberal, keďže mylne nepovažoval napadnuté úkony za úkony, ktoré sú spôsobilým predmetom odporovania. Bude jeho úlohou sa preto v ďalšom konaní všetkými uvedenými okolnosťami dôsledne zaoberať. Svoje závery potom v novom rozsudku odôvodní spôsobom súladným s § 220 ods. 2 C. s. p. Zároveň rozhodne aj o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C. s. p.).

14. Toto uznesenie prijal senát jednomyseľne (3 : 0).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné dovolanie (§ 420 a 421 C. s. p. a contrario).